रश्मिवान्सूर्यः ॥ ४० ॥ भूयः परिपीडयितुं निजभूशयनादिनापूर्वंपीडितमेवाप्रियवचनादिनापुनःपीडयितुमित्यर्थः ॥ ४१ ॥ इतिरामाभिरामेश्रीरामीयेरामायणतिलके अयोध्याकांडेदशमःसर्गः ॥ १० ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ तमिति ॥ १ ॥ विप्रकृता प्रियया पराभूता अवमानःशब्देनतिरस्कारः ॥ मेममाभिप्रायोभिप्रार्थनीयोस्तित्वदेकसंपाद्यस्तंत्वयाकृतं संपादितमिच्छामि ॥ २ ॥ यदि त्वंकर्तुमिच्छसिमदभिप्रेतं तदातद्विषयावश्यकर्तव्यतारूपां प्रतिज्ञां प्रतिजानीष्व कुरु ॥ अथानंतरं मयाभिप्रेतं स्वप्रार्थितं यथायत्प्रकारवत्तथावक्ष्यामीत्यर्थः ॥ ३ ॥ आज्ञाकारिणिमयि शपथाकांक्षाद्यथेत्युत्स्मयः ॥ मूर्धजेषु संगृह्य शिरोंकेकृत्वेतियावत् ॥ ४ ॥ स्त्रीणांमध्येत्वत्तः

तत्तेव्यपनयिष्यामिनीहारमिवरश्मिवान्॥ तथोक्तासासमाश्वस्तावक्तुकामातदप्रियं॥ ४०॥ परिपीडयितुंभूयोभर्तारमुपचक्रमे ॥ ४१ ॥ इत्यार्षेश्रीरामायणेवा० आ० अ० दशमःसर्गः॥ १० ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ तंमन्मथशरैर्विद्धंकामवेगवशानुगं॥ उवाचपृथिवीपालंकैकेयीदारुणंवचः॥ १ ॥ नास्मिविप्रकृतादेवकेनचिन्नावमानिता॥ अभिप्रायस्तुमेकश्चित्तमिच्छामित्वयाकृतं ॥ २ ॥ प्रतिज्ञांप्रतिजानीष्वयदित्वंकर्तुमिच्छसि॥ अथतेव्याहरिष्यामियथाभिप्रार्थितंमया॥ ३ ॥ तामुवाचमहाराजःकैकेयीमीषदुत्स्मयः॥ कामीहस्तेनसंगृह्यमुर्धजेषुभुविस्थितां॥ ४ ॥ अवलिप्तेनजानासित्वत्तःप्रियतरोमम॥ मनुजोमनुजव्याघ्राद्रामादन्योन विद्यते॥ ५ ॥ तेनाजय्येनमुख्येनराघवेणमहात्मना॥ शपेतेजीवनार्हेणब्रूहियन्मनसेप्सितं॥ ६ ॥ यंमुहूर्तमपश्यंस्तुनजीवेयमहंध्रुवं॥ तेनरामेणकैकेयिशपेतेवचनक्रियां॥ ७ ॥ पुंसांमध्येरामादन्यइतियोज्यं ॥ यद्वा रामादन्यस्त्वत्तोधिकःप्रियतरोनेत्यर्थः ॥ रामेऽस्याद्वेषमजानतः एवमुक्तिः ॥ रामएवत्वत्तोधिकःप्रियइत्याशयः ॥ ५ ॥ तदाह तेनेति ॥ त्वत्तोपिप्रियतरेणेत्यर्थः ॥ अतएव मुख्येन ॥ अजय्येन अरीणामशक्यजयेन ॥ जीवनार्हेण मज्जीवनसाधनीभूतेन अनेन परमप्रियत्वंदर्शयति ॥ शपे शपथेनत्वदभिप्रेतकर्तव्यताविषयं स्वाभिप्रायंज्ञापये ॥ ते तुभ्यं ॥ ६ ॥ भाव्यर्थंसूचयन् परमप्रियत्वमेवदर्शयति ॥ यमिति ॥ अनेनतद्विषयकदुष्टप्रार्थनानकार्येतिसूचयति ॥ वचनक्रियां त्वद्वचनकरणंप्रति ॥ ७ ॥